

Advokatrådets høring om kvalitet i lovtilblivelser for godt en måned siden i Landstingssalen.

Som jeg også var inde på under denne høring, skal man nok, og det være sagt i al stilfærdighed, være forsigtig med at hævde, at det står galt til med lovgivningsprocessen. Det mener jeg faktisk ikke der er noget belæg for. Der fremsættes mange gennemarbejdede lovforslag her i Tinget, og det er en myte, at der ikke længere nedsættes sagkyndige udvalg m.v. til at forberede større og mere principielle lovændringer.

Jeg synes, at det rigtige er, at vi tager debatten i dag til os som en ekstra påmindelse om et helt centralt retssikkerhedsmæssigt spørgsmål, men at lade en egentlig retssikkerhedskommission se på det spørgsmål er jo mildest sagt allerede belyst fra mange sider. Regeringen kan ikke støtte, at det skal lægges i en kommission.

Et andet led i forslaget er lovgivningens bestemmelser om tvangsindgreb over for borgere. Det er navnlig bestemmelser om husundersøgelser m.v. uden for strafferetsplejen, som optager forslagsstillerne. Det, man ønsker, er, at der ikke fremover hjemles tvangsindgreb, medmindre, »at det enten kræver retskendelse, og/eller betingelserne for at foretage indgreb i øvrigt er nøje beskrevet dels i den enkelte lov, dels i en ny bog i retsplejeloven«.

Ud over tanken om en retsplejelov for forvaltningen, som jeg skal vende tilbage til, ønsker man altså, at en ordning, hvorefter enhver adgang til husundersøgelse m.v., som kan ske, uden at særlige lovbestemmelser og betingelser er opfyldt, kræver retskendelse. Heller ikke det er et nyt spørgsmål. Det er udførligt omtalt i Justitsministeriets redegørelse fra december sidste år om adgang til privat ejendom uden retskendelse, og det har tidligere været grundigt overvejet af et udvalg under professor dr.jur. Bent Christensens ledelse. Det, der gives udtryk for de nævnte steder, er i korthed, at der ikke bør stilles krav om retskendelse, hvis der ikke er noget for domstolene at tage stilling til, altså hvis der ikke gælder og ikke med mening kan gælde særlige betingelser for foretagelse af indgrebet.

Det er jo det, der er begrundelsen for, at der normalt ikke stilles krav om retskendelse i de mange bestemmelser, der giver myndighederne mulighed for at foretage stikprøvevis kontrolbesøg. Her kan der netop ikke opstilles særlige betingelser, og jeg går ud fra, at Venstre trods alt er enig i, at sådanne kontrolbesøg i en række

tilfælde er nødvendige for at sikre overholdelse af lovgivningen, herunder EU-regler.

Det, der har retssikkerhedsmæssig betydning, er ikke så meget spørgsmålet om retskendelse som spørgsmålet om, hvorvidt der overhovedet skal være adgang til at foretage kontrolbesøg m.v., og her har Justitsministeriet, og det ved Venstre, også anlagt en skærpet praksis ved gennemgangen af andre ministeriers lovforslag, således at der ikke unødigt indsættes bestemmelser herom.

En særlig bekymring, som der i denne sammenhæng gives udtryk for i forslaget, er, hvilke regler der gælder, hvis kontrolmyndigheden i forbindelse med stikprøvebesøg m.v. finder beviser for strafbare forhold. Det anføres herom, at spørgsmålet ikke er reguleret, og at det udgør »et af samfundets største retssikkerhedsproblemer«.

Det må vist siges at være noget af en overdrivelse. Meningen med kontrolbesøget er jo navnlig, at kontrolmyndighederne skal se, om der er tegn på forhold, der indebærer en overtrædelse af lovgivningen. Er der det, henhører den videre efterforskning, herunder gennemførelsen af tvangsindgreb, under politiet efter reglerne i retsplejeloven. Særlovgivningens kontrolbestemmelser kan netop normalt ikke anvendes, hvis den pågældende er sigtet.

Det er altså et helt nødvendigt led i kontrolsystemet, at der foregår stikprøvekontrol m.v. uden for strafferetsplejen. Ellers ville det jo i realiteten blive umuligt at kontrollere og i givet fald strafforfølge overtrædelser af store dele af lovgivningen, og det er vel ikke det, Venstre ønsker.

Jeg må erkende, at jeg har vanskeligt ved at se, hvad det er for store retssikkerhedsmæssige problemer, der er knyttet til den ordning. Det synes jeg heller ikke efter gennemlæsning af forslaget, at forslagsstillerne giver noget svar på. Som jeg nævnte under forslaget behandling sidste gang, vil en manglende kontrol jo ikke være til glæde for de lovlydige, der vil risikere at blive udkonkurreret af dem, der uhindret får lov til at overtræde eksisterende lovgivning.

Det sidste spørgsmål i den sammenhæng er spørgsmålet om en retsplejelov for forvaltningen. Det ønsker Venstre også, og det er et spørgsmål, som jeg tidligere i år har redegjort for under et samråd i Folketingets Retsudvalg, og som jeg nævnte, har spørgsmålet været grundigt overvejet i Bent Christensen-udvalget.